

Versenyhivatali vizsgálat az üzemanyag piacokon

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) eljárást indított a MOL Magyar Olaj-és Gázipari Nyrt. (MOL) ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt.

A GVH fontosnak tartja, hogy versenyfelügyeleti hatáskörében eljárva a piaci verseny fenntartásához fűződő közérdek, továbbá a fogyasztók védelme érdekében időről-időre vizsgálja a magyar gazdaság jelentős szereplőinek piaci magatartását, amennyiben azok felvethetik a verseny korlátozásának gyanúját.

Az üzemanyagárak alakulása a GVH szerint számos tényező együttes hatásával magyarázható, így azokat befolyásolja többek között a jövedéki adó mértékének, a kőolaj világpiaci árának, valamint a forint dollárhoz viszonyított árfolyamának változása is. Az üzemanyagárak elmúlt időszakban történt szignifikáns változásai ugyanakkor felvetik azt a kérdést, hogy mindez mennyiben vezethető vissza a fent említett tényezőkre, illetve ehhez mennyiben járul hozzá a MOL esetleges gazdasági erőfölényén alapuló indokolatlan árazása. Ezen okok elkülönítését a GVH szükségesnek tartotta versenyfelügyeleti eljárás keretében megvizsgálni, ezért 2010. május 11-én versenyfelügyeleti eljárást indított a MOL-lal szemben, mivel észlelései és a rendelkezésre álló piaci információk alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a MOL üzemanyagpiacokon 2006. január 1. óta alkalmazott nagykereskedelmi árai túlzottan magasnak minősülnek, amelynek érezhető hatása lehet a kiskereskedelmi árakra is.

A versenyfelügyeleti eljárás megindítása nem jelenti annak kimondását, hogy a vállalkozás a jogsértést elkövette. Az eljárás a tények tisztázására és ezen keresztül a feltételezett jogsértés elkövetésének bizonyítására irányul, amely magában foglalja az erőfölény és a visszaélésszerűség vizsgálatát is. A versenytörvény szerint az eljárás befejezésének határideje 6 hónap, amely azonban – az ügy bonyolultságától függően – két alkalommal legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: **Vj- 50/2010.**

Hazai előzmények

A GVH a MOL piaci tevékenységét az elmúlt 15 évben közel húsz versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálta, amelyek nagy része a MOL akvizíciós tevékenységével, vagy egyes üzletágainak, leányvállalatainak kiszervezésével volt kapcsolatos. A GVH a MOL-lal szemben két erőfölényes, egy versenykorlátozó megállapodásra vonatkozó, valamint egy fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartással kapcsolatos eljárást folytatott le, melyeket a versenyhivatal jogsértés megállapítása nélkül zárt le.

A GVH a MOL árazási magatartását eddig két alkalommal (a Vj-152/2000. és a Vj-33/2004. számú eljárásokban) vizsgálta. A MOL nagykereskedelmi árazását vizsgáló

Vj-152/2000. számú versenyfelügyeleti eljárást 2001 januárjában lezáró határozatban a GVH nem állapított meg túlzó árazást, mint gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, habár a MOL nagykereskedelmi piacon fennálló erőfölényes helyzete a versenyhivatal szerint fennállt. A Vj-33/2004 számú ügyben 2004. október 12-én született határozatában a GVH ismételten megállapította a MOL gazdasági erőfölényét az üzemanyag Magyarország területére kiterjedő nagykereskedelmi piacán, de a 2000-ig bezárólag alkalmazott árakat nem minősítette túlzónak. A szakértői számítások szerint a vizsgált időszak egészét tekintve a motorbenzin esetében kb. 8 százalékkal, a gázolaj esetében pedig kb. 12 százalékkal voltak magasabbak a tényleges nagykereskedelmi árak a költségalapon számított nagykereskedelmi áraknál, amely alapján a GVH nem látta megállapíthatónak a túlzottan magas üzemanyagárakat.

A MOL akvizíciói közül versenyfelügyeleti szempontból a legfontosabbak a MOL Tiszai Vegyi Kombinát Rt. (TVK) feletti, valamint a MOL Slovnaft a.s. feletti irányításszerzései voltak, amelyeket a GVH engedélyezett (Vj-100/2001. és Vj-158/2002. számú eljárások). Piaci szempontból ugyancsak fontosnak tekinthető, így külön kiemelendő a MOL-nak a BP magyarországi gázipari leányvállalata, a BP Gas Magyarország Kft. feletti irányításszerzése (Vj-44/1999.), a MOL INA Industrija Nafta d.a. feletti, Horvát Köztársasággal közös irányításszerzése (Vj-125/2003.), továbbá a Shell Romania S.R.L. felvásárlása (Vj-203/2004.).

A GVH a Vj-100/2001. számú eljárásban azt vizsgálta, hogy a MOL ténylegesen rendelkezett-e irányítási jogokkal a TVK felett, illetve ehhez kapcsolódóan a GVH foglalkozott a MOL TVK feletti irányításszerzéssel megvalósuló összefonódásának engedélyezésére vonatkozó kérelmével is. A GVH 2001. november 7-i határozatában megállapította, hogy a TVK igazgatóságában többségben vannak a MOL munkavállalói, ami azt eredményezi, hogy a MOL ténylegesen képes a TVK döntéseinek meghatározó befolyásolására. Ezek alapján a versenyhivatal úgy ítélte meg, hogy a MOL tényleges irányítással rendelkezik a TVK felett, amely a vállalkozások összefonódását eredményezi. A GVH álláspontja továbbá az volt, hogy – jóllehet külön-külön egyetlen érintett árupiacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölényes helyzet – összességében erősödik a vállalkozáscsoport vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete, és ez értelemszerűen kihathat az egyes árupiacokra is. A versenyhivatal azonban az ebből adódó hátrányokat lényegesen meghaladónak ítélte azt, hogy az összefonódás nem csekély hatékonysági előnyöket is hordoz magában a vertikális integrációból adódóan, így összességében az összefonódást engedélyezte.

A Slovnaft a.s. feletti irányításszerzés előzményeként a GVH a Vj-70/2000. számú eljárásban 2000. szeptember 1-jén engedélyezte, hogy a MOL a Slovnaft a.s. felett, az azt irányító Slovintegra a.s. és Slovben a.s. (S&S) gazdasági társaságokkal közösen irányítást szerezzen. A tranzakció keretében a MOL jogosulttá vált a Slovnaft részvényei 36,2 százalékának alaptőke-emelés, illetve adásvétel útján történő megszerzésére, továbbá vételi opciót szerzett a Slovnaft részvényei 51 százalékára vonatkozóan.

A Slovnaft a.s. feletti egyedüli irányítást a MOL két évvel később, az S&S-sel 2002. november 23-án kötött részvényvásárlási szerződéssel szerezte meg, amelyet a GVH a Vj-158/2002. számú eljárásban, 2003. január 21-én engedélyezett. Az eljárás során a GVH úgy ítélte meg, hogy habár a MOL erőfölényes helyzete – figyelembe véve a korábbi, Vj-152/2000. számú versenyfelügyeleti eljárás megállapításait, és a

TVK MOL általi időközben történt felvásárlását is – továbbra is fennállt, a piaci körülményekben a tranzakció hatására nem történtek olyan változások, amelyek a MOL-csoport gazdasági erőfölényes helyzetének erősödése irányába mutattak volna. Így a GVH úgy vélte, hogy az üzemanyagokon kívüli kőolajfeldolgozóipari termékek és a poliolefinok esetében a MOL-csoport az összefonódást követően sem került gazdasági erőfölényes helyzetbe, és a magyarországi üzemanyag-kiskereskedelem tekintetében sem történt hátrányos változás a versenyhelyzetben. A GVH továbbá azon az állásponton volt, hogy az üzemanyag nagykereskedelmi piacokon az erőfölény erősödése egyrészt nem túl jelentős, másrészt a piaci helyzetben 2000 és 2002 között bekövetkezett változások egyértelműen a MOL-csoport gazdasági erőfölényének gyengülése irányába mutattak, így a fentiek alapján engedélyezte, hogy a MOL egyedüli irányítást szerezzen a Slovnaft a.s. felett.

Esetleges versenykorlátozó magatartása miatt a MOL egyszer került a GVH látóterébe. A Vj-163/2005. számú versenyfelügyeleti eljárásban 2006. március 16-án hozott határozatában a versenyhivatal nem találta jogsértőnek a Prímagáz Hungária Ipari és Kereskedelmi Rt., a Total Hungaria Kft., a MOL és a Shell Gas Hungary Kereskedelmi Rt. vállalkozások azon magatartását, miszerint a fenti vállalkozások az alumínium gázpalackok minőségére vonatkozó közlemények kiadásával, továbbá a Közép-Európai Gázterminál Rt. vezérigazgatójának a Magyar PB Gázipari Egyesületéből történő kizárásával, illetve az acél gázpalackok becserélésére hirdetett egyeztetett akcióikkal a Közép-Európai Gázterminál Rt. palackos PB-gáz piacáról való kiszorítására törekedtek volna.

A GVH fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartás miatt egyetlen eljárást folytatott a MOL ellen (Vj-123/1997), amely 1998. január 29-én jogsértés megállapítása nélkül megszüntetésre került.

Az Európai Bizottság eljárásai

Az Európai Bizottság az elmúlt években ugyancsak számos ügyben hozott a MOL-t érintő döntést. Ezek nagy része – hasonlóan a GVH eljárásaihoz – a MOL, illetve verseny- vagy üzlettársainak akvizíciós tevékenységével foglalkozott.

Budapest, 2010. május 12.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

ZENISEK Andrea

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: sajto@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>